



Malin Siwe: Ett utkast för en minister

Talare

Malin Siwe
Journalist

Datum

27 april 2012

Omständigheter

(Publicerat som krönika i tidningen Fokus. Skrivet som ett möjligt tal för Lena Adelsohn-Liljeroth efter att hon skurit upp en tårta föreställande en svart kvinna, gjord av konstnären Makode Linde)

Good afternoon. Det gläder mig att så många/jag beklagar, att så få – har kommit hit till ambassaden i London för att diskutera konst. Eftersom ni har kallat till protest mellan fyra och sju i dag på första maj har vi gott om tid på oss. Jag ska lyssna, men först vill jag berätta om hur jag ser på konst i allmänhet och i synnerhet det verk som fått er att samlas här efter upprop via twitterkontot racismrage.

Konst väcker känslor. Mina också. För tre år sedan såg jag ett videoverk som visade hur en klottrare vandaliserar en tunnelbanevagn med passagerare i. Jag blev så arg att jag knappt fick luft, jag gjorde som ni – jag rasade. Jag sa att detta är inte konst, detta är skadegörelse.

Taket trillade ned. Jag hade mig själv att skylla, för när man reagerar i affekt missar man ofta väsentligheter. Tyvärr fortsatte jag inte debatten den gången. Men jag har lärt mig av misstaget och därför är jag här.

I de delar av världen där människor har pengar över till annat än att överleva finns konditorier som gör tårtor med fotomotiv. Människor mumsar i sig syskon, mödrar, barn, kompisar och sig själva. Också i Afrika. Men inte blockeras bagerierna av människor som demonstrerar mot kannibalism för det. I den mån någon reflekterar över att symboliskt äta någon annan görs jämförelsen med den kristna nattvarden där de troende äter Jesus kropp (oblaten) och dricker hans blod (vinet) för att ta del av hans lidande och hans kärlek.

Konstigt nog har ingen i alla de -tusentals kommentarer till Tårtan jag läst tolkat inmundigandet ur det perspektivet, vilket kan bero på sekulariseringen. Men den är inte total. Det vet vi i Sverige. För fjorton år sedan gjorde fotografen Elisabeth Ohlson Wallin en serie bilder utifrån Nya Testamentet. I dopsenen håller Johannes ena handen på Jesus mage, och den nakna gudssonen har halvstånd.

Det blev ett jävla liv. Det kom hot mot konstnären och mot arrangörerna, vid visningen i Norrköping blev det upplopp. De kränkta krävde tolkningsföreträde, precis som ni gör. I det öppna brevet ni har publicerat på Black Feminist UK förordar ni indirekt att representanter för organisationer som bekämpar kvinnlig könsstympning ska avgöra hur konst som behandlar ämnet ska gestaltas. Kampen mot stympning är oerhört viktig, och Sverige ger bistånd till den, men kravet att identitetsbaserade organisationer ska avgöra vilken konst som ska visas är bisarrt.

Lika lite som Livets ord eller Vatikanstaten ska bestämma vilka konstnärliga tolkningar av kristna budskap som görs, lika lite som upprörda muslimer ska förbjuda att karikatyrer av Muhammed visas, lika lite ska Afrosvenskarnas organisation eller Black Feminist UK ha tolkningsföreträde. Däremot har alla rätt till sina uppfattningar av konstverk. Också när de är fel.

Ni kräver en ursäkt för att jag åt och skrattade åt en karikatyr av Sara Baartman – en afrikansk kvinna som under 1810-talet visades upp i Europa som exotisk underhållning, vars skelett, genitalier och hjärna ända fram till 1974 var utställningsföremål på Musée de l'Homme i Paris. En förskräcklig europeisk-exploatering, i livet som i döden, av en afrikansk kvinna. Om ni inte varit så arga kanske ni hade upptäckt att tårtkroppen skiljer sig betydligt från alla avbildningar av Sara Baartman, och att den exakta förebilden finns. Det är statyetten Venus från Willendorf, snidad i lokal sten i Österrike för 25 000 år sedan.

Ändrar det något? Genom att tårtkroppen är en europeisk förhistorisk ikon pekar Makode Linde på att identiteter är sammansatta. Verket skriker sin smärta över stympningen, men genom Golliwogg-ansiktet – för att tala brittisk engelska – tjuver också Linde över att människor förvandlar varandra till nidsbilder.

Det är min tolkning. Makode Linde har sin – och det är att han gjort en tårta för att belysa rasism. Och ni har er, att tårtan är rasistisk och helpaj. Feel free.

Om jag tycker detta är bra konst? Jag tror inte videobilderna, som är det som återstår, kommer att ha en framträdande plats på ett konstmuseum om 20 år. Men de hör hemma på ett historiskt museum, åtminstone i magasinet. Now, the cake is yours.

Taggar

2010-tal, 2012, Kvinna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/malin-siwe-ett-utkast-for-en-minister>